

Opschrift

Vergadering van 21 april 2026

Nummer: 2026_MV_00369

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Laura Schuyesmans: ocmw-steun voor nieuwkomers

Raadslid(-leden):

Laura Schuyesmans - groen

Bevoegd: Astrid De Bruycker

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Op haar website roept VVSG de steden en gemeenten op zich voor te bereiden op de veranderingen mbt OCMW-dienstverlening aan vreemdelingen.

De plannen zijn een uitvoering van het regeerakkoord en ogen heel erg ingrijpend: er is sprake van

- beperking maatschappelijke dienstverlening tot dringende medische hulp voor bepaalde groepen vreemdelingen tijdens de aanvraag verblijfrecht & gedurende eerste 5 jaar wettelijk en ononderbroken legaal verblijf
- beperking maatschappelijke integratie voor sommige unieburgers en hun familie tijdens eerste 5 jaar van hun wettelijk en ononderbroken legaal verblijf
- koppeling van het (equivalent) leefloon aan integratie-inspanningen door te werken met een malus (erkende vluchtelingen) of een bonus (subsidiair en tijdelijk beschermden)

Er zijn nog geen definitieve wetteksten, maar duidelijk is wel dat de OCMW-dienstverlening ingrijpend zal veranderen.

De vrees die we hier en daar horen dat we maatschappelijk de armoede en dakloosheid aan het organiseren zijn, en dat het recht op 'menselijke waardigheid' in het gedrang is, lijken niet uit de lucht gegrepen.

Vraag:

Is er al zicht op wat de gevolgen van dit alles in Gent kunnen zijn?

Hoe kijken onze diensten naar deze aangekondigde veranderingen?

Antwoord

Het is duidelijk dat er heel veel veranderingen op til zijn rond de rechten van nieuwkomers. Het voorbereidend proces is inderdaad nog lopende en de nieuwe wijzigingen zijn nog niet goedgekeurd. We gaven wel al input vanuit OCMW Gent aan VVSG over deze voorgestelde wetswijzigingen, omdat Minister Van Bossuyt een advies gevraagd heeft aan de federaties van de OCMW's. Daarin gaven we heel wat bezorgdheden door, zowel inhoudelijk als qua werkbelasting voor de ocmw's. Daar kom ik later nog even op terug.

We maakten een ruwe inschatting van de mogelijke impact van de voorlopige wetteksten:

- Een aantal nieuwkomers zal uitgesloten worden van steun bij aankomst.
- Tijdens aanvraagprocedure enkel nog recht hebben op dringend medische hulp (DMH)
- De eerste 5 jaar van hun verblijf zouden zij geen recht hebben op (financiële) steun maar zouden ze wel nog recht hebben op “socio-professionele hulp” en bij dakloosheid een referentie-adres. Dit laatste is erg belangrijk om bijvoorbeeld de aansluiting bij een ziekenfonds in orde te kunnen brengen. Wat de socio-professionele ondersteuning zou inhouden, is op dit moment nog erg onduidelijk.
- Een aantal familieleden van gezinsherenigers zal de eerste 5 jaar geen recht meer hebben op steun. Dat houdt het risico in dat het gezinsinkomen daalt onder het leefloonbedrag.
- Een aantal erkend vluchtelingen zal, als ze hun versterkt integratietraject niet kunnen bewijzen, een malus krijgen van 15% of 30% van het leefloonbedrag en dus moeten rondkomen met een inkomen onder het leefloonbedrag.
- Een aantal tijdelijk of subsidiair beschermden zal starten met een equivalent leefloon van 70% van het leefloonbedrag. Pas als ze kunnen bewijzen dat ze voldoen aan het versterkt integratietraject, kunnen ze een bonus krijgen om naar 85% of 100% van het leefloonbedrag te geraken.

Dit zal een enorme impact hebben op meer dan 1/3 van de (equivalent) leefloners in Gent op basis van onze huidige ramingen.

- Dit zal een impact hebben op de nieuwkomers:

Zij zullen niet allemaal een job kunnen vinden en dus zonder of met te laag inkomen moeten rondkomen. Bij deze groep zien we grote risico's: nauwelijks een huurcontract kunnen krijgen, makkelijker slachtoffer worden van misbruik op bv de arbeidsmarkt, schulden die zullen stijgen, bv van schoolfacturen.

- Maar ook op de maatschappelijk werkers:

De ontwerp teksten van de wetgeving rond nieuwkomers lijken weer heel wat complex administratief werk aan te kondigen. Zo lijkt het er momenteel op dat ze heel complexe verblijfsinformatie zullen moeten verwerken terwijl die informatie niet altijd beschikbaar is. Bovendien zullen zij met 3 verschillende soorten integratiecontracten moeten werken met allemaal verschillende opvolgmomenten. Zij zijn ook degenen die opnieuw slecht nieuws zullen moeten brengen over niet toekennen, stopzetten of verminderen van steun;

terwijl ze dit nu ook al moeten doen bij de wetwijzigingen rond het aanrekenen van bestaansmiddelen. We vrezen ook voor meer agressie.

Bovendien kiest iemand om maatschappelijk werk te doen om mensen te ondersteunen in hun rechten en te ondersteunen richting een menswaardige levenskwaliteit. Dat maakt dat we zeer bezorgd zijn om de draagkracht van onze maatschappelijk werkers. Naast de maatschappelijk werkers zijn we ook bezorgd over de draagkracht van onze backoffice diensten, die verandering na verandering op korte tijd technisch moeten uitvoeren.

Onze diensten kijken dus met bezorgdheid naar deze aangekondigde veranderingen. Ik hoop samen met onze diensten dat de minister oor zal hebben naar de impact op sommige gezinnen voor wie er geen andere oplossingen zijn, en dat zij oor zal hebben naar de vraag naar administratieve eenvoud en voldoende voorbereidingstijd om de maatregelen uit te voeren.

Het is belangrijk om deze nieuwe uitdaging te kaderen binnen de bredere context momenteel voor de OCMW's. Het is pompen of verzuipen momenteel in OCMW Gent. Niet alleen moeten zij de instroom van mensen uit werkloosheid verwerken. De wijzigingen rond het aanrekenen van inkomsten van samenwonende personen in het gezin zijn een heel zware dobber. Ook OCMW Gent kreunt echt onder deze druk. Op dit moment kunnen we de wetwijzigingen rond vreemdelingen daar niet meer bij nemen.

We hebben dit signaal gisteren ook duidelijk gebracht aan Minister van Bossuyt samen met 5 grote OCMW's in België. Hoewel men aangeeft dat de nieuwe wetgeving vermoedelijk ten vroegste zal ingaan in januari 2027, blijft er ongerustheid over de benodigde voorbereidingstijd die nodig is tussen de bekendmaking van de details van de gewijzigde wetgeving (mogelijks in het najaar) en de uitvoering van de wetgeving. Wij willen vanuit het Gentse OCMW kwalitatieve hulpverlening blijven bieden.
